

Flora- en faunaraapportage

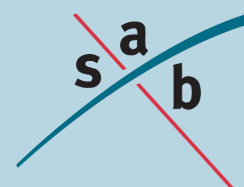
Hierden Dorp 2011 – Wijzigingsplan II

Lage weg 21

Gemeente Harderwijk

Datum: 18 november 2013

Projectnummer: 130239

INHOUD

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Huidige situatie	4
1.3	Toekomstige situatie	4
2	Quick scan flora en fauna	5
2.1	Onderzoeksmethodiek	5
2.2	Gebiedsbescherming	5
2.3	Soortenbescherming	6
2.4	Conclusie	9
3	Nader onderzoek flora en fauna	11
3.1	Onderzoeksmethode	11
3.2	Resultaten nader onderzoek	11
3.3	Conclusie en aanbevelingen	11

Bijlage 1: literatuurlijst

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Harderwijk werkt aan een actualisering van haar bestemmingsplannen. De huidige bestemmingsplannen zijn op onderdelen verouderd en sluiten niet meer goed aan op nieuwe (maatschappelijke) ontwikkelingen en nieuwe inzichten ten aanzien van planmethodiek en bestemmingsplanregeling. Met het bestemmingsplan 'Hierden Dorp 2011' is de bestaande situatie van de kern Hierden adequaat vastgelegd. Het bestemmingsplan 'Hierden Dorp 2011' is per 16 oktober 2013 onherroepelijk geworden. In dit bestemmingsplan zijn voor zestien locaties wijzigingsbevoegdheden opgenomen. Deze wijzigingsgebieden voorzien onder andere in de nieuwbouw van woningen. Voor zes wijzigingsgebieden zijn de plannen concreet en is besloten om een wijzigingsplan op te stellen. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd is toetsing aan de natuurregelgeving. Voorliggende quick scan flora en fauna is opgesteld door SAB en geeft een eerste inzicht in de doorwerking van de natuurwetgeving op de locatie Lage weg 21 te Hierden.

Globale ligging van de plangebied met de zes deellocaties in de kern van Hierden (luchtfoto: Google Earth, bewerking SAB)

Voordat ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden moet eerst een onderzoek plaatsvinden in het kader van de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998 en eventuele andere natuurregelgeving. Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning uitspraken zijn gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het plangebied is voor elke soortgroep zijn afzonderlijk beoordeeld op geschiktheid voor beschermde planten en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten en beschermde natuurgebieden. Dit heeft geresulteerd in conclusies en aanbevelingen. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 Huidige situatie

Hierden (gemeente Harderwijk, provincie Gelderland) ligt ten oosten van Harderwijk en ten westen van Hulshorst en Nunspeet. Hierden grenst in het noorden aan het Veluwemeer en in het zuiden aan de Veluwe. De omgeving rondom de kern van Hierden wordt gekenmerkt door agrarisch cultuurlandschap met de uitlopers van de Veluwe in het zuiden en de Hierdensebeek in het westen. Op de bovenstaande afbeelding is de globale ligging van het plangebied in de kern Hierden aangeduid met een rood kader. In de navolgende alinea's is de globale ligging en begrenzing van het plangebied nader omschreven.

Lageweg 21

Het plangebied ligt in het noorden van de kern Hierden. De gronden behoren bij het voormalige agrarisch perceel Lageweg 21, waarvan de bedrijfswoning ten zuiden van de locatie ligt. De Mheenbroekweg grens aan de noordzijde van het plangebied. Ten westen van het plangebied is het woonperceel Lageweg 19 gelegen. Op de navolgende afbeelding is de globale begrenzing van het plangebied weergegeven.

Globale begrenzing van het plangebied Lageweg 21 (links) en impressie van het plangebied ten tijde van het veldbezoek (rechts).

1.3 Toekomstige situatie

Met de voorgenomen plannen wordt de bouw van 2 woningen op het perceel aan de Lage weg in de kern van Hierden mogelijk gemaakt. Ten behoeve van de realisatie van de woningen worden enkele opstallen gesloopt en opgaand groen verwijderd. De aanwezige woning blijft gehandhaafd.

2 Quick scan flora en fauna

2.1 Onderzoeksmethodiek

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een eco-loog van SAB B.V. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van atlasgegevens uit de Atlas van Nederlandse Zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland (Spitzen-van der Sluijs *et al.*, 2007), Werkatlas Zoogdieren van Gelderland (Huizenga, 2011) en diverse websites die de meest recente informatie verschaffen omtrent de verspreiding van soorten. Deze bronnen vermelden soortgegevens op uurhokniveau (5 bij 5 kilometer), dit betekent dat het globale gegevens betreft. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 7 november 2013 heeft een ecooloog van SAB de plangebied en de directe omgeving onderzocht. Het doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de habitats ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie. Het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname. Zowel het tijdstip (buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter is hiervoor niet toereikend.

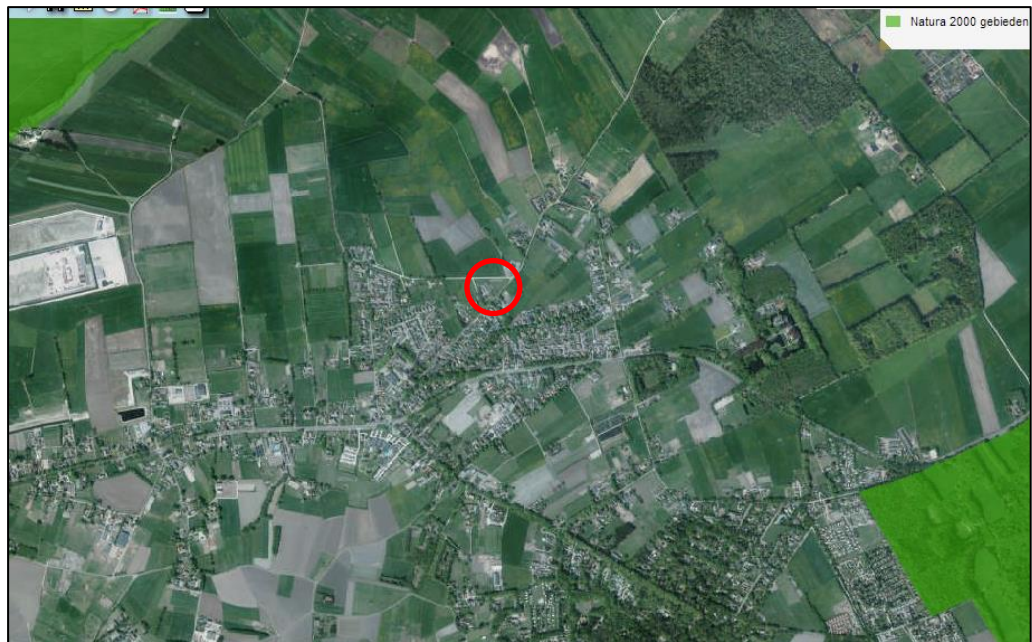
2.2 Gebiedsbescherming

2.2.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

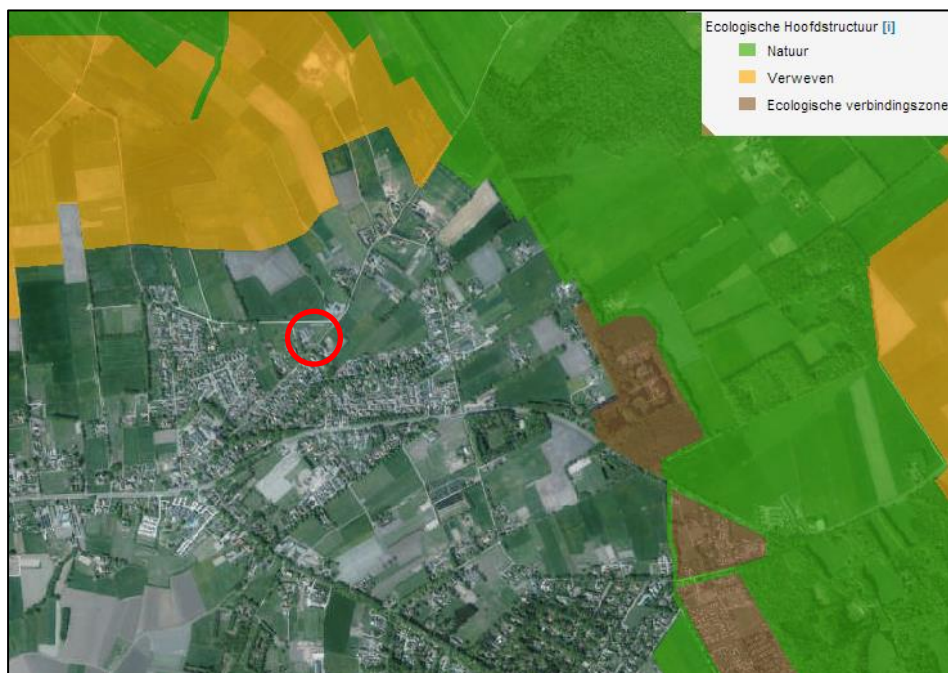
Het plangebied ligt niet in, maar wel in de nabijheid van gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. De dichtstbijzijnde gebieden beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 zijn het Natura 2000-gebied Veluwerandmeren en de Veluwe. De beschermde gebieden zijn op respectievelijk 1.500 meter en 1.600 meter afstand van het plangebied gelegen. Gezien tussenliggende elementen (bebouwing, bos en wegen) en de afstand zijn zowel directe als indirecte negatieve effecten van de plannen op het beschermde gebied niet te verwachten.

2.2.2 *Ecologische Hoofdstructuur*

Het plangebied ligt niet binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), maar de bosgebieden en agrarische gronden in de directe omgeving van het plangebied zijn wel aangewezen als EHS. Gezien de ligging buiten de EHS worden de kernkwaliteiten van de EHS niet aangetast en is er geen sprake van directe aantasting van de EHS. Negatieve effecten op de EHS zijn derhalve niet te verwachten.

Ligging plangebieden ten opzichte van de Natura 2000-gebieden Veluwerandmeren (linksboven) en de Veluwe (rechtsonder).

Ligging plangebieden ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur.

2.3 Soortenbescherming

Vaatplanten

Binnen het plangebied zijn weinig potentiële natuurlijke groeiplaatsen voor planten aanwezig. Het grootste deel van het gebied is bebouwd en verhard. De groene delen bestaan uit een weide en bomenrijen. Van een stabiel ecosysteem is geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Strikt beschermde vaatplanten worden binnen het plangebied niet verwacht. Aangeplante of gezaaide exemplaren van be-

schermde soorten (in bijvoorbeeld tuinen) zijn niet beschermd in de Flora- en faunawet, omdat het geen natuurlijke groeiplaatsen betreft.

Grondgebonden zoogdieren

Binnen het plangebied zijn een weide, enkele rommelhoekjes en ruigten aanwezig. Hierdoor zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van soorten als kleine marterachtigen, (spits)muizen, Egel (*Erinaceus europeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*) en Mol (*Talpa europaea*) niet uit te sluiten. Voor deze soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Sporen (uitwerpselen, prooiresten) en individuen van strikt beschermde grondgebonden zoogdieren zijn niet aangetroffen in het plangebied en geschikte habitats zijn niet aanwezig. Nader onderzoek is om die reden niet noodzakelijk.

Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Voor de plannen worden geen bomen gekapt waardoor negatieve effecten op boombewonende soorten zijn uit te sluiten. Wel worden enkele gebouwen binnen het deelgebied gesloopt. De kapschuur en oude stallen zijn op basis van de afwezigheid van spouwmuur en bedekking met golfplaten niet geschikt voor vleermuizen. Nader onderzoek is derhalve niet noodzakelijk.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn vogels waargenomen zoals Merel (*Turdus merula*), Koolmees (*Parus major*) en Zwarte kraai (*Corvus corone*). Alle vogelsoorten zijn beschermd tijdens het broedseizoen. Het betreft dan in het bijzonder de actieve broedplaatsen en vaste verblijfplaatsen van deze soorten. Voor de meeste vogels loopt dit broedseizoen globaal van half maart tot half juli.

Jaarrond beschermde vogelsoorten

In het kader van de Flora- en faunawet zijn vaste rust- en verblijfplaatsen van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd. Dit betekent dat nestlocaties van deze soorten het gehele seizoen beschermd zijn. Hierin worden vier categorieën onderscheiden:

- 1 Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: Steenuil).
- 2 Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop (voorbeeld: Roek, Gierzwaluw en Huismus).
- 3 Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing (voorbeeld: Ooievaar, Kerkuil en Slechtvalk).
- 4 Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: Boomvalk, Buizerd en Ransuil).

Onder de dakgoot van een van de schuren en tussen de dakspanten van de kapschuur zijn twee nesten van de Huismus (*Passer domesticus*) waargenomen. Individuele van deze soort zijn niet in het plangebied waargenomen. In een eerdere studie

van bureau Waardenburg (Van Straalen, 2010) is aan de Lageweg 21 één (oude) nestplaats van de huismus vastgesteld. Met de plannen is men voornemens de stallen en mogelijk de kapschuur amoveren waardoor de beschermde nestplaatsen van de huismus verloren gaan. Om de (negatieve) effecten van de plannen op de huismus in kaart te brengen, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van de huismus in het plangebied. Met dit nader onderzoek wordt onder andere bepaald wat de omvang van het verlies aan nestplaatsen is en of het gebied een essentiële functie als leef- en broedgebied vervult.

Locaties met oude nesten waar mogelijk huismussen hebben gebroed.

Sporen (nesten, uitwerpselen, prooiresten) en individuen van andere jaarrond beschermde vogelsoorten als Gierzwaluw (*Apus apus*) en Kerkuil (*Tyto alba*) zijn niet aangetroffen in en nabij het plangebied en worden gezien de afwezigheid van geschikt leefgebied en potentiële nestlocaties en het ontbreken van waarnemingen ook niet verwacht. Gezien de landelijke omgeving en de omliggende agrarische gronden kunnen roofvogels en uilen mogelijk wel in het plangebied foerageren. Gezien de geringe omvang van het plangebied en het feit dat het plangebied voor het grootste deel is verhard, is het plangebied geen essentieel onderdeel van het leefgebied van deze soorten. Nader onderzoek naar andere vogelsoorten is dan ook niet noodzakelijk.

Amfibieën

Binnen en direct nabij het plangebied zijn geen watervoerende elementen (voor voortplanting) en bosschages (voor overwintering) aanwezig. Om deze reden worden negatieve effecten op strikt beschermde soorten niet verwacht. Voor algemeen voorkomende soorten, die onder het eerste lichte beschermingsregime vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Reptielen

Op basis van de binnen het plangebied aanwezige habitats (verhard erf en grasland) is het voorkomen van reptielen niet waarschijnlijk. Negatieve effecten op reptielen worden niet verwacht.

Vissen

Er zijn geen permanent watervoerende elementen in het plangebied aanwezig. De aanwezigheid van vissen is daarom ook uitgesloten.

Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen. Het plangebied ligt niet in een dergelijk biotoop. Overige strikt beschermde soorten als mollusken en andere ongewervelden zijn ook niet te verwachten gezien de habitats.

2.4 Conclusie

Het plangebied betreft het perceel aan de Lage weg 21 in de kern van Hierden (gemeente Harderwijk, provincie Gelderland). Op deze locatie wordt middels een wijzigingsplan de realisatie van 2 woningen mogelijk gemaakt. Bij de realisatie van de woningen worden de opstallen gesloopt en het opgaand groen verwijderd. Voor deze ingreep wordt uitgevoerd, dienen de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties in het kader van de geldende natuurwet- en regelgeving in beeld te zijn gebracht.

2.4.1 Gebiedsbescherming

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (NB-wet) en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op de beschermde gebieden. Gezien de ligging van het plangebied buiten de EHS en beschermde natuurgebieden Veluwerandmeren en de Veluwe zijn negatieve effecten op deze gebieden niet te verwachten.

Voor dit plan is geen sprake van een vergunningsaanvraag in het kader van de Nb-wet of compensatie in het kader van de EHS.

2.4.2 Soortenbescherming

De meeste van de in het plangebied voorkomende soorten zijn beschermd en vallen onder het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Hiervoor geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een algehele vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Dit betekent dat voor deze soorten de werkzaamheden uitgevoerd kunnen worden zonder ontheffing.

In de bebouwing van het perceel aan de Lageweg 21 zijn jaarrond beschermde nesten van de Huismus (*Passer domesticus*) aanwezig. Met de beoogde ontwikkeling (amoveren panden) zijn negatieve effecten op de ontheffingsplichtige soort Huismus niet op voorhand uit te sluiten. Nader onderzoek is noodzakelijk om het totaal van functies van deze beschermde soort in het perceel aan de Lageweg 21 in kaart te brengen. Op basis van deze resultaten kan door een deskundige op het gebied van de huismus worden beoordeeld in welke mate er met de plannen sprake is van aantasting van het leefgebied van de huismus.

Indien er sprake is van aantasting, dienen de plannen te worden aangepast of is (indien alternatieven niet voorhanden zijn) een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk en dienen mitigerende (verzachtende) maatregelen te worden getroffen. De mitigerende maatregelen moeten worden getroffen zoals is voorgescreven in de soortenstandaard Huismus van Dienst Regelingen. Het treffen van mi-

tigerende maatregelen geschiedt te allen tijde onder toezicht van een deskundig eco-
loog waardoor de ecologische functies van het gebied blijven behouden. Door het tref-
fen van deze maatregelen en het volgen van de richtlijnen, zoals wordt voorgeschre-
ven door Dienst Regelingen, wordt geen afbreuk gedaan aan de
instandhoudingsdoelstellingen van de soorten ter plaatse en kan een ontheffing ex ar-
tikel 75 Flora- en faunawet door het Ministerie van EZ worden verleend.

3 Nader onderzoek flora en fauna

Uit de quick scan flora en fauna blijkt dat strikt beschermde soort Huismus niet zijn uit te sluiten binnen het plangebied. Een nader veldonderzoek is noodzakelijk om te specificeren of strikt beschermde soorten een vaste rust- en verblijfplaats in het plangebied hebben.

3.1 Onderzoeksmethode

PM

3.2 Resultaten nader onderzoek

PM

3.3 Conclusie en aanbevelingen

PM

3.3.1 *Zorgplicht*

Verder is een tweetal algemene voorwaarden vanuit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

1. in het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) mogen de vegetatie, bosjes en opstallen in het plangebied niet worden verwijderd. Werkzaamheden tijdens deze periode zouden leiden tot directe verstoring van broedvogels en het broedsucces. Alle vogels zijn beschermd. Er is geen vrijstelling te verkrijgen in het kader van de Flora- en faunawet voor activiteiten die vogels in hun broedseizoen zou kunnen verstoren;
2. op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit houdt in dat bij het uitvoeren van werkzaamheden altijd rekening moet worden gehouden met aanwezige planten en dieren. Zo dienen maatregelen te worden getroffen om bijvoorbeeld verstoring tot een minimum te beperken. Dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - voortijdig maaien van het plangebied zodat dieren wegtrekken;
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren in zomer, voorjaar en herfst ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren;
 - het slopen en rooien starten buiten het voortplantingsseizoen en het winter(slaap)seizoen. Zodat het plangebied ongeschikt is voor dieren.

3.3.2 *Aanbevelingen*

Naast de consequenties die voortkomen uit de Flora- en faunawet is ook een aantal vrijblijvende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting van het plangebied, zoals:

- voor vleermuizen zouden open stootvoegen aangebracht kunnen worden in muren, of vleermuiskasten kunnen worden geplaatst in de spouw of tegen de muur op >3 meter hoogte in nieuw te bouwen woning;
- beperk (bouw-)verlichting in de avonduren tot een minimum om verstoring van vleermuizen, vogels en andere diersoorten te voorkomen;
- als er een zolder of vliering wordt aangelegd, zou deze niet helemaal geïsoleerd kunnen worden. Hierdoor wordt de zolder mogelijk een geschikt verblijf voor vleermuizen;
- het plaatsen van een uilenkast, de omgeving is erg geschikt voor uilen. Dit kan in overleg met de lokale Vogel- en of uilenwerkgroep;
- Bij realisatie van een pannendak kunnen voorzieningen worden getroffen voor de Huismus en Gierzwaluw. Deze soorten verliezen door sloop en nieuwbouw steeds meer nest mogelijkheden.

Bijlage 1: literatuurlijst

Arcadis, 2009. *Quick scan Natuurwetgeving de Zwaluwhoef*. Kenmerk: E02041.000020. Arcadis, Assen.

Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay van, C., Wynhoff, I. De Vlinderstichting, 2006. *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*. -Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis. KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland.

Broekhuizen, S., Hoekstra, B., van Laar, V., Smeenk, C., Thissen, J.B.M. 1992. *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., Mostert, K., Bongers, W. 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, uitgeverij KNNV, Utrecht.

Huizenga, N. 2011. *Werkatlas Zoogdieren van Gelderland*. Zoogdieratlas.nl. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Nederlands vereniging voor libellenstudie, 2002. *De Nederlandse libellen (Odoneta)*. *Nederlandse fauna 4*. Nationaal en Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrates Survey-Nederland, Leiden.

Nie, de, H.W. 1997. *Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. *Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Spitzen – Van der Sluis, A.M., e.a., 2007, *Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005*, Provincie Gelderland en Ravon, Nijmegen.

Van Straalen, K.D. 2010. *Notitie natuurtoets bouwlocaties Hierden*. Kenmerk: 10-604/10.08953/IngHR, Bureau Waardenburg bv. Culemborg.

Websites:

- www.hetdrloket.nl
- www.natuurloket.nl
- www.provinciaalgeoregister.nl
- www.ravon.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.vleermuis.net
- www.vogelbescherming.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdieratlas.nl